

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
vaststelling uitvoeringsprogramma energie- en
warmtetransitie 2023-2026
BEHANDELD DOOR
EFLM (Erwin) Bruin, de

DATUM
20 maart 2023
Verz. 21 maart 2023
TELEFOONNUMMER
043 350 4432

BIJLAGEN
--
ONZE REFERENTIE
2023.01437

E-MAILADRES
Erwin.de.Bruin@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

De gemeente heeft op 14 maart het 'Uitvoeringsprogramma Energie- en Warmtetransitie 2023-2026' vastgesteld. Middels deze RIB informeer ik u over dit uitvoeringsprogramma.

Aanleiding

Het Nationaal Klimaatakkoord (2019) is de uitwerking van het internationale Klimaatverdrag en beschrijft de energietransitie richting 2050. Bij de nadere invulling van de doelen en afspraken uit het Klimaatakkoord is een belangrijke rol weggelegd voor gemeenten, die daarvoor nieuwe wettelijke taken toegewezen hebben gekregen. Een forse opgave die in goede banen moet worden geleid. Om richting te geven aan de uitvoering voor de komende jaren is het Uitvoeringsprogramma Energie- en Warmtetransitie 2023-2026 opgesteld.

De afgelopen jaren heeft Maastricht via de Klimaatbegroting en de zogenaamde Maastrichtse Energie Akkoorden proactief stappen gezet om, samen met lokale partners, de stad te verduurzamen – grotendeels op vrijwillige basis. In de komende 20 jaar moet de gemeente de aanpak structureel opschalen om de doelen te behalen. Deze doelen zijn eerder vastgelegd, onder andere in de Transitievisie Warmte (TVW, 2021), de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RES, 2021) en het raadsbesluit over de Zero-Emissiezone Stadslogistiek (ZES).

De nieuwe gemeentelijke taken worden momenteel omgezet in wetgeving: De gemeente krijgt onder andere de bevoegdheid om warmtekavels aan te wijzen voor een warmtenet (Wet Collectieve Warmtesystemen) en om een einddatum voor aardgas aan te wijzen middels Wijkuitvoeringsplannen (Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie).

De extra taken vragen veel van gemeenten. Daarom heeft het Rijk met ingang van 2022 substantieel meer geld uitgetrokken voor gemeenten om deze wettelijke taken uit te kunnen voeren. Deze gelden zijn grotendeels bedoeld voor de (extra) personele capaciteit die nodig is om de transitie te doorlopen. Ook in de gemeentelijke programmabegroting zijn met ingang van 2023 aanvullende middelen vrijgemaakt voor het verduurzamen van zowel de gebouwde omgeving als de eigen organisatie.

Uitvoeringsprogramma energie- en warmtetransitie 2023-2026

Om de vastgestelde doelen uit eerdere besluitvorming te behalen, uitgaande van de nieuwe taken en financiële middelen, start Maastricht een nieuw uitvoeringsprogramma waarin de voortvarende aanpak van de afgelopen jaren structureel wordt ingebed en opgeschaald. Binnen dit

DATUM
20 maart 2023

Uitvoeringsprogramma Energie- en Warmtetransitie 2023-2026 ligt de focus enerzijds op de kernopgave van de gemeente (regie gebouwde omgeving, mobiliteit, eigen organisatie) anderzijds op samenwerking met andere actoren in en rond de stad. Daarnaast is er een blijvende inzet op regionale samenwerking en toenemende inzet op verduurzaming van de gemeentelijke organisatie vanwege de ambities uit het coalitieakkoord.

Het programma onderscheidt vier inhoudelijke pijlers en een ondersteunende lijn:

1. Gebouwde Omgeving
2. Mobiliteit
3. Gemeentelijke organisatie
4. Regionale en lokale samenwerking
5. Programmamanagement en randvoorwaarden

Via deze [link](#) kunt u het programma inzien.

Gebouwde omgeving

Het Klimaatakkoord stelt dat alle gemeenten in 2050 aardgasvrij moeten zijn. Gemeenten hebben in opdracht van het Rijk een Transitievisie Warmte (TVW) opgesteld waarin voorgestelde oplossingsrichtingen per wijk en startwijken staan beschreven. In de TVW 1.0 heeft de gemeente vastgesteld dat de transitie naar een aardgasvrije omgeving plaatsvindt langs de volgende sporen:

1. Energiebesparing door isolatie door de hele stad
2. Gebiedsgerichte ontwikkeling van warmtenetten in Maastricht Noordoost en het Centrum
3. Elektrisch verwarmen bij moderne bouw door de hele stad

Deze drie sporen kunnen qua aanpak sterk verschillen. Inwoners kunnen zelf aan de slag, per doelgroep ondersteund worden (denk aan kwetsbare doelgroepen of monumenten) of gebiedsgericht per wijk, buurt of straat.

Centraal in de doelgroepenaanpak staat het fysieke Klimaat huis, welke een aantal bestaande en nieuwe diensten op één plek samenbrengt. Dit aanbod wordt de komende tijd uitgebreid, onder andere t.a.v. monumenten en het MKB. Tevens werken wij aan diverse landelijke regelingen (middellange termijn aanpak energie armoede, aanvraag nationaal isolatie programma). Hierin zoeken wij samenwerking met andere gemeenten in de regio, om de gezamenlijke uitvoeringskracht optimaal te benutten.

Wijkuitvoeringsplannen

Er is sprake van een gebiedsaanpak, als er een kans of aanleiding is om in een wijk (of bedrijventerrein) collectief een einddatum voor aardgas na te streven, hierbij wordt een wijk dus in haar geheel aangepakt. Bij de vaststelling van de TVW is aangegeven dat er een aantal randvoorwaarden vervuld moest worden voordat gestart kon worden met de gebiedsaanpak. Deze randvoorwaarden worden momenteel ingevuld, waardoor de tijd rijp is om de gebiedsaanpak te starten via zogenaamde Wijkuitvoeringsplannen (WUP). In 2023 starten vier gebiedstrajecten:

- Nazareth, in relatie tot de lopende ontwikkeling van een warmtenet
- Vroendaal, in samenwerking met een actief bewonerscollectief
- Integrale aanpak bedrijventerrein Beatrixhaven, in samenwerking met Samenwerkende Industrierreinen Maastricht (SIM) en Zuid Limburg Bereikbaar (ZLB)
- Een nog te bepalen wijk in West, in relatie tot lopende herstructureringsproject(en)

De doorlooptijd zal per WUP verschillen, afhankelijk van het gekozen aardgasalternatief. Centraal staat een zorgvuldig proces in goede afstemming met bewoners en overige stakeholders. Vanaf 2024 worden jaarlijks nieuwe gebiedsprocessen gestart, om ervoor te zorgen dat rond 2040 alle wijken een planproces hebben doorlopen en deze voor 2050 zijn uitgevoerd.

DATUM
20 maart 2023

Onderzoeken

Tevens voeren wij in 2023 onderzoeken uit naar de potentie van waterstof en groen gas voor de binnenstad en de industrie. Vanuit de regionale strategie warmte verwachten wij duidelijkheid te krijgen over de beschikbaarheid van regionale restwarmte, en bepalen wij opnieuw de voorkeurswijken voor warmtenetten in de stad, voortbordurend op uitkomsten van de ondergrondstudies in het centrum.

Mobiliteit

De programmalijn mobiliteit richt zich met name op de lopende trajecten laadinfra en de zero-emissiezone stadslogistiek (ZES). Beide trajecten zijn in uitvoering op basis van eerdere besluitvorming in 2021.

Laadinfra

Op 2 februari 2021 heeft het college de visie, de uitgangspunten (tot 2030) en het uitvoeringsprogramma (tot 2024) vastgesteld voor de laadinfrastructuur elektrisch vervoer. Op dit moment loopt een concessie aan Vattenfal tot medio 2024. Voorzien is een nieuwe aanbesteding voor de periode 2024-2030. Voor wat betreft snelladen (>43kw) is een visie in ontwikkeling.

Zero Emissie Stadslogistiek

De gemeenteraad is op 30 maart 2021 akkoord gegaan met de 'Uitvoeringsagenda Stadslogistiek, Op weg naar zero-emissie' en het 'Implementatieplan Zero Emissie Stadslogistiek'. Dit moet uiterlijk op 1 januari 2025 leiden tot een zero emissiezone Stadslogistiek. De ZES richt zich op het beroepsmatige bestel- en vrachtvervoer. In samenwerking met alle relevante partners en bewoners wordt op basis van de 'Akte van Ambitie', tot januari 2025 inhoud gegeven aan de uitvoering naar een emissievrije zone.

Gemeentelijke organisatie

Doelstelling is een klimaatneutrale gemeentelijke organisatie in 2030. In de afgelopen periode zijn hierin diverse stappen gezet, met name op het vlak van gemeentelijke gebouwen en wagenpark.

Voor de tien grote gemeentelijke panden is een energieaudit (EED) uitgevoerd. Voor de uitvoering van maatregelen is een investeringsbudget van € 1 mln. gereserveerd. Gedurende de programmaperiode worden ook voor de overige 220 panden EED audits uitgevoerd.

Elektrische bedrijfsauto's zijn daar waar vervanging aan de orde was reeds aangeschaft. Om het nog niet elektrische wagenpark niet versneld af te hoeven schrijven wordt hiervoor voorlopig duurzame (HVO) brandstof als transitiebrandstof. Zodra vervanging aan de orde is wordt overal (indien beschikbaar) overgeschakeld op seriematige geproduceerde elektrische voertuigen. Onderzoek naar eventueel benodigde investeringen in de (laad) infrastructuur loopt.

De exacte scope van klimaatneutraliteit voor de gemeentelijke organisatie is nog niet gedefinieerd. Voor 2023 is hierin voorzien zodat inzichtelijk wordt wat de te nemen aanvullende stappen zijn naar volledige klimaatneutraliteit per 2030. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in (de pilot met) de zgn. CO2 prestatieladder. Hierbij betrekken we ook de initiatieven die (gaan) lopen op het vlak van circulariteit en maatschappelijk verantwoord inkopen.

Voor de uitvoering en intensivering van bovenstaande activiteiten is per 2023 (formatie)ruimte in de gemeentebegroting opgenomen. Succesvolle werving is randvoorwaarde voor uitvoering van deze onderdelen.

Regionale en lokale samenwerking

De gemeente Maastricht opereert niet alleen. Wij continueren de samenwerking in het kader van de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RES). Onlangs heeft u via een separate RIB ([link](#)) een update ontvangen over de voortgang van de RES Zuid-Limburg.

DATUM
20 maart 2023

Daarnaast wordt momenteel samen met Universiteit Maastricht verkend of een Maastrichts Duurzaamheidsplatform toegevoegde waarde heeft. Ook zetten wij het Maastrichtse Energie Akkoorden (MEA) netwerk voor de aangesloten 50 ondernemingen in Maastricht voort. Tenslotte is er een toenemend aantal plannen van initiatiefnemers t.a.v. verduurzaming (opslag, opwek etc.), welke in eerste instantie via de interne omgevingstafels worden beoordeeld. Waar noodzakelijk wordt specifiek beleid ontwikkeld om deze initiatieven te sturen.

Programmamanagement en randvoorwaarden

In 2023 ligt de focus op de organisatie van randvoorwaarden, bemensing (ook gezien de te verwachten snelle opschaling) en ontwikkeling van monitoring/evaluatie instrumentarium. In 2023 volgen enkele belangrijke strategische keuzes in de pijler gebouwde omgeving (beschikbaarheid regionale warmte, ontwikkeling wettelijk instrumentarium) die bepalend zijn voor de verdere aanpak.

Uiterlijk 2025 zal een tussentijdse evaluatie worden uitgevoerd, op basis waarvan een vervolgaanpak voor de periode na 2026 wordt voorbereid.

De overkoepelende MissionZeroMaastricht communicatiecampagne is geactualiseerd en wordt voortgezet. Een programma brede (in- en externe) communicatieaanpak wordt opgesteld. Voor de doelgroepaanpak (rondom Klimaat huis) en de afzonderlijke projecten wordt een additionele aanpak uitgewerkt.

Tot slot

Het is evident dat de transitie naar een klimaatneutraal Maastricht een groot effect zal hebben op de stad. De ambities zijn groot en de plannen raken vrijwel iedereen in de stad. De transitie is echter niet alleen een fysieke opgave. De recente geopolitieke ontwikkelingen hebben een energiecrisis veroorzaakt welke sterk ingrijpt in het leven van onze inwoners. Dit heeft de afgelopen tijd tot acute respons vanuit de gemeente geleid, denk aan de aanpak energie armoede en het recent ingestelde Noodfonds. We streven naar een inclusieve energietransitie, waarbij de bestaanszekerheid van onze inwoners een nadrukkelijk aandachtspunt is.

Met betrekking het uitvoeringsprogramma zal ik u regelmatig informeren over de voortgang. Daarnaast wordt u de komende jaren betrokken bij de herziening van beleid, zoals de Transitievisie Warmte, de Regionale Energie Strategie en de vaststelling van afzonderlijke wijkuitvoeringsplannen.

Hoogachtend,

John Aarts,
Wethouder Mobiliteit, Stadsbeheer, Duurzaamheid en Hospitality